De Gereformeerde kerken daarentegen, die hier vlak tegenover staan, vereischen een voorafgaand geloof, hetzij dit reeds een *dadelijk* geloof zij geworden, of wel nog schuilt in het *geloofszaad*, gelijk onze vaderen het noemden.

Voorshands volstaan we, met voor dit punt te verwijzen naar de *Synopsis purioris theologiae*, waarvan Prof. Bavinck ons een zoo uitnemenden herdruk bezorgde, en die herkomstig is van de hoogleeraren Walaeus, Polyander, Thysius en Rivet; vier mannen, die deels op de Dordtsche Synode waren, deels aan onze Statenoverzetting meêwerkten, en allen saam onze Gereformeerde theologie verdedigden in de bloeiperiode van het Calvinisme.

Daar nu lezen we op blz. 496 van de editie-Bavinck dit:

„In allen die gedoopt worden vereischen we op grond der Schrift *de aanwezigheid van geloof en boete*, althans naar het oordeel der liefde, en dat zoowel bij de kleine kinderen des Verbonds, *in wie we staande houden, dat het zaad en de Geest des geloofs en der boete, krachtens den goddelijken zegen van het Evangelisch verbond moet worden ondersteld*, als bij de volwassenen, bij welke een dadelijke openbaring van het geloof en de boete vereischt wordt."

Ds. Diemer, die het in *de Bazuin* doet voorkomen, alsof deze voorstelling door ons aan Prof. Scholten of aan Prof. Gunning was ontleend, zou dus niet kwaad doen, zoo hij deze *Synopsis* naar de editie van Prof. Bavinck eens bestudeerde, eer hij sprak. Toch had ook zonder dat ons Doopsformulier hem reeds beter kunnen onderrichten.

KUYPER.

Uit de Pers.

Gemeenlijk mijdt de *Heraut* discussie met bladen als het *Doet. Weekblad.*

Selfrespect dwingt daartoe.

Zoodra echter het geschil gaat loopen over de diepste lijnen der waarheid, is spreken plicht.

Daarom vestigen we de aandacht op wat het *Doet. Weekbl.* ditmaal over de *Verkiezing* schreef.

Het stukje luidt als volgt:

«Aangaande sommige «Dienaren van rechtzinnige belijdenis» wordt door den heer Kuyper in het *Heraut*-nummer van 9 Maart gezegd: «Niet alsof ze ooit zouden uitspreken, dat zij meenen de zaligheid der zielen in hun macht te hebben. Daar denkt geen hunner aan. Maar ze verkeeren dan toch maar al te vaak in de verbeelding, alsof hun dienst, ook waar geen uitverkiezing bestaat, toch wel iets ten goede zou kunnen uitrichten".

Alzoo, waar de menschen *niet uitverkoren zijn ter zaligheid*, maar ter verdoemenis, daar kan de dienst van de dienaren van rechtzinnige belijdenis *niets ten goede* uitrichten, ook waar die dienst voor dezulken toch plaats vindt. Met andere woorden: de Almachtige God laat spreken en preeken ook tot menschen, die toch niet uitverkoren zijn, en wien .... *de moeite van naar de prediking te luisteren alzoo veilig had kunnen worden bespaard!* Het spreken en preeken, tot boete wekken en met het uitzicht op den hemel tot vertroosting trachten te stemmen, heeft voor de niet uitverkorenen ter zaligheid dan, naar Gods raad, (volgens Dr. Kuyper) ongeveer hetzelfde effect, wat voor een tot de doodstraf veroordeelden misdadiger, in landen waar die straf nog bestaat, de ook tot hem gebrachte opwekking tot een *nieuw en verbeterd levensgedrag in de straks weder binnen te treden maatschappij* zou hebben.

Geen wonder, dat zelfs een Ultramontaansch blad nl. de Roomsche *Maasbode*, met het oog op zulke staaltjes van logica, zeer onlangs, blijkens een aanhaling in het *Nieuws v/d. Dag* van 7 Maart onder het opschrift: «een strijd ten principale» aldus schrijft: «De *Heraut* geeft wekelijks zooveel onverkwikkelijks en verschrikkelijks te lezen op theologisch terrein, zooveel mishandeling der arme logica te zien, zooveel wartaal, inconsequentie en tegenspraak te verduren, dat men zich niet waagt aan een wederlegging van de *Standaard* enz.

Op het punt van logica, gezonde, eerlijk logica, verwijt de pot hier den ketel, dat hij zwart is; maar toch is 't waar, wat de pot hier zeide, en beiden kunnen in den staat, waarin zij verkeeren, wel breken, maar bezwaarlijk blank worden geschuurd. Wie zijn vingers alzoo niet zwart maken wil, houde hand en kleeren van beiden ver genoeg af! Zonder beeldspraak: is de waarheid al bij de Rotterdamsche *Maasbode* geemzeint te zoeken, zoo wordt zij stellig niet minder bij de Amsterdamsche *Standaard* gemist!»

Uit deze proeve van stijl ziet men, op wat ruwe, onteedere wijze bladen als het *Doet. Weekbl.* de teederste mysteriën onzer religie bespreken.

Doch dat daargelaten, kan men helaas, tot geen andere conclusie komen, dan dat dit blad de belijdenis der eeuwige Verkiezing ten eenemale verwerpt.

Wie toch zulk een Verkiezing belijdt, belijdt tevens dat de Vader alleen zijn uitverkorenen trekt; alsmede dat niemand tot Jezus kan komen, tenzij de Vader hem trekke.

Hieruit volgt dus, dat alle Bediening des Woords slechts dan tot zaligmakend resultaat kan leiden, zoo ze komt tot een uitverkorene, en dat ze voor een ander slechts een reuke des doods, nooit een reuke des levens kan zijn.

Dit is zoo duidelijk, dat we er geen woord om verspillen.

Wist men dan ook op aarde wie al dan niet uitverkoren is, natuurlijk zou men dan het Evangelie alleen tot deze mogen brengen.

Dit echter heeft de Heere voor ons verborgen, en ons daarmeê de verplichting opgelegd, om het Evangelie te brengen aan alle creatuur, en dit steeds te doen in de mogelijke onderstelling, dat ook zij uitverkoren zijn.

Uit bovenstaand stukje blijkt derhalve, dat het *cor ecclesiae*, gelijk onze kerk die steeds in de vrijmachtig souvereine verkiezing beleed, door een blad gelooichend wordt, dat als orgaan der Dijkiaansche stichtingen geacht moet worden den geest te vertolken die in den kring van Ds. Van Dijks geestverwanten heerscht.

Daarom wijzen we er op.

Vergissen we ons hierin nu, zoo zal niets ons liever zijn, dan dit te hooren; maar dan moet de redactie ook heel dit stuk intrekken dat met de belijdenis der Verkiezing logisch onbestaanbaar is.

Over de benoeming van Christ. Geref. predikanten in Indië, zegt de *Hervorming*:

Wederom is een «afgescheiden" predikant tot predikant bij het Protestantsche kerkgenootschap in Ned.-Indië benoemd. Thans terwijl de minister Mackay aan het hoofd van het Departement van Koloniën staat. Er blijkt uit, dat niet alleen de minister Keuchenius die richting uit wilde.

Trouwens reeds een week of wat geleden heeft in de *Mail courant* van het N. v. d. D. «een lid van de commissie tot de zaken der Prot. Kerk in O. en W. Indië" herinnerd dat geen predikant door den minister wordt benoemd dan op voordracht van genoemde commissie, die in Den Haag zetelt. De vorige benoeming van een «afgescheiden" predikant geschiedde op die wijze; ook nu zal 't wel zoo gebeurd zijn.

In bedoeld schrijven werd gezegd, dat de commissie had gebruik gemaakt van de gelegenheid, dat zich predikanten van het Christ. Gereformeerd kerkgenootschap candidaat stelden. Daaruit zou dus volgen, dat dit vroeger nooit geschiedde; want waarom zou de commissie thans opeens tot het inzicht gekomen zijn van de wenschelijkheid daarvan?

Die wenschelijkheid wordt door velen in Indië en ook door de *Mail courant* bestreden. Vooreerst, omdat in de Binnenlanden en de Buitenbezittingen, waar de benoemde predikanten eerst jarenlang doorbrengen, orthodoxen niet dan in zeer klein aantal en verspreid voorkomen. Op een paar hoofdplaatsen vindt men er enkelen bijeen. Wie dus mocht willen beweren, dat ook de rechtzinnigen in Indië, recht hebben op een predikant, bedenke dat dit alleen waar kan zijn, als men hun een voorganger kan geven, die bepaald onder hen kan werkzaam zijn. Nu worden de belangen van de zeer groote meerderheid opgeofferd aan die van eenige weinigen, zeer weinigen.

Maar bovendien: al moet toegekend worden dat de benoeming van een afgescheiden predikant niet in strijd is met het Reglement op de kerk in Indië, heeft men wel bedacht, zoo vroeg indertijd de *Mail courant*, dat de gemeenten in Indië zijn saamgesteld uit leden van verschillende kerkgenootschappen, dus van uiteenloopende belijdenis? En ligt het niet voor de hand, dat in gemeenten van zoodanigen aard geen leeraar op zijn plaats kan zijn van een sterk geprononceerd dogmatische kleur, en wel allerminst een predikant van zoo exclusieve richting als tot het wezen der Chr. Gereformeerde confessie behoort?

Dit is nu weer echt modern geoordeeld!

Een kerk moet niet haar eigen belijdenis prediken en haar eigen beginselen voortplanten, maar spreken naar den smaak der toevallige leden.

Ons verheugt het dan ook zeer, dat de Regeering Christ. Geref. predikanten uitzendt.

Zelfs wenschten we wel, dat ze nooit anderen meer uitzond.

Ze zijn er o. i. bij uitstek geschikt voor.

Althans zoolang ze zich aanbieden.

En dit nu vreezen we zal spoedig ophouden.

Bij eenig nadenken toch kan een Gereformeerde en nog wel een Gereformeerde die voor het vrijwilligheidsbeginsel koos, toch moeilijk optreden als Dienaar in een belijdenislooze schijnkerk, die door den Staat ingericht, als tak van Staatsdienst gereglementeerd, en met Staatstraktement voorzien is.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

De kerkeraad van Zwijndrecht heeft in zijne vergadering van 14 Maart besloten, naar des Heeren Woord te breken met de bandelooze Synodale organisatie van 1816 en tot de kerkenordening onzer Gereformeerde kerken van 1618 en 1619 terug te keeren.

Hij stelt de Ned. Ger. kerken hiermede in kennis en beveelt zich ten zeerste in hare liefde en voorbede aan. De Heere make ook hier, gelijk Hij alreede doet, dat velen meer en meer overtuigd worden, dat het werk der reformatie zeer noodzakelijk is. De kerkeraden gelieve de stukken in te zenden bij den *scriba* W. VLIEGENDHART.

Namens den kerkeraad:
A. KNOLL, *predikant.*
W. VLIEGENDHART, *ouderling.*

De raad der Nederduitsche Gereformeerde kerk van Vlissingen maakt bekend, dat door hem is besloten, twee malen in het jaar eene collecte te houden ten behoeve van de noodlijdende Nederduitsche Gereformeerde kerken in Nederland, en het bedrag daarvan op te zenden aan de commissie voor de proceskosten te Amsterdam, die ook tot genoemd doel gelden ontvangt; en dat dus in den regel niet meer voor afzonderlijke kerken wordt gecollecteerd.

J. HULSEBOS, *praeses.*
G. VAN DER PUTTE, *scriba.*

De raad der Nederduitsche Gereformeerde kerk van Koudekerke (Walcheren), maakt bekend, dat door hem inzake de collecten voor de noodlijdende Nederduitsche Gereformeerde kerken in Nederland een besluit is genomen overeenkomstig met dat van den raad der Nederduitsche Gereformeerde kerk van Vlissingen.

A. WIELEMAKER, *praeses.*
P. BOONE, *scriba.*

Vergadering der gecombineerde classes Amsterdam—Hoorn—Edam, op Woensdag 12 Maart, 's morgens 9 ure.

Als praeses fungeert naar toerbeurt Dr. A. Kuyper; als scriba wordt voor deze vergadering aangewezen Ds. P. van Son.

De praeses opent met gebed en lezing van Psalm 99.

Van de kerken, voorzoover zij reeds tot reformatie kwamen, zijn er 15 tegenwoordig. Die van Diemen voor de eerste maal.

Afwezig met kennisgeving de kerk van Marken.

De BB. Ds. Reuijl en Guldemond onderzoeken de credentiebrieven, die voldoende worden bevonden, nadat een paar onregelmatigheden zijn verklaard. Twee kerken toch hadden een ouderling en een diaken gedeputeerd.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Men dankzegging voor zijne diensten wordt Br. J. Guldemond als actuarius gecontinueerd.

Overeenkomstig Art. 7 van de Prov. Regeling, gaat de vergadering over tot het benoemen van eenige deputaten, om gedurende één jaar als zoodanig dienst te doen. Tot visitatoren worden verkozen de BB. Ds. P. van Son en Ds. B. van Schelven; tot het bijeenroepen van buitengewone vergaderingen worden gecontinueerd de BB. Ds. H. W. van Loon en J. Guldemond; tot het voorbereiden van classicale examina worden gecontinueerd de BB. Ds. C. A. Renier en Ds. H. W. van Loon. Tot consulenten in de vacante kerken worden aangewezen de broeders Ds. C. A. Renier, Ds. N. A. de Gaay Fortman, Ds. D. J. Karssen en Ds. H. J. Reuijl, terwijl aan Ds. P. van Son, op zijn verzoek, de kerk van Purmerend en aan Ds. B. van Schelven die van Buiksloot blijft toevertrouwd.

De consulentschappen zijn nu geregeld als volgt: voor Naarden, Bussum en Hilversum: Ds. C. A. Renier; voor Holysloot, Marken, Monnikendam en Diemen: Ds. N. A. de Gaay Fortman; voor Nederhorst-den-Berg, Sloterdijk en Huizen: Ds. D. J. Karssen; voor Ouderkerk en Sloten: Ds. H. J. Reuijl; voor Purmerend: Ds. P. van Son; voor Buiksloot: Ds. B. van Schelven. Ook de BB. Ds. P. van Son, Ds. H. W. van Loon en Ds. B. van Schelven worden gecontinueerd als deputaten om de reformatie te bevorderen in de kerken der classis, die nog staan onder de organisatie van 1816/52.

Aan de orde komen de mededeelingen van de consulenten en de regeling van de vacatuurbeurten. Omtrent de kerk van Ouderkerk, die tijdelijk bij de kerk van Amstelveen inwoont, wordt door Ds. Reuijl gerapporteerd, dat zij weer zelfstandig zal optreden en dat op de volgende vergadering door haar en door de kerk van Amstelveen een plan van grensverandering zal ter tafel worden gebracht. De lijst der vacatuurbeurten, die, in het belang der kerken, reeds in den *N.-H. Kerkbode* werd gepubliceerd, wordt thans vastgesteld.

Een onderzoek naar de kennis van een aspirant-oefenaar omtrent de geloofsleer wordt ingesteld door Ds. Karssen en naar de kennis der Heilige Schrift door Ds. de Gaay Fortman. Daarna wordt het opstel voorgedragen, door den examinandus tijdens de vergadering over Matth. 26:59—68 gemaakt.

De vergadering kon geen bevoegdheid verleenen om in de kerken dezer classes te oefenen.

Na de pauze wordt er gehandeld over de belangen der nog niet ontkomen kerken. Die van Broek in Waterland, Edam, Hoorn en Muiden komen bijzonder ter sprake.

Behandeld wordt het voorstel van de kerk van Amstelveen, luidende: De kerkeraad van Amsterdam zal op de classicale vergaderingen niet meer dan twee ouderlingen met keurstemmen zenden. Gewezen wordt op Art. 42 K. O., waarin aan al de dienaren eener kerk toegang met keurstemmen tot de vergadering der classe wordt verleend, welk recht de kerk van Amstelveen in het minst niet wil krenken, maar toch door de redactie van het voorstel wordt terzijdegesteld. Aangenomen wordt de motie: De vergadering zendt het voorstel terug met verzoek om duidelijker formuleering en zoo mogelijk toelichting.

Het tweede voorstel van de kerk van Amstelveen: De classicale vergaderingen zullen niet alleen te Amsterdam, maar ook in de groote gemeenten gehouden worden, waarmede eene verandering bedoeld wordt van Art. 2 al. 3 van de Prov. Regeling, leidt tot de volgende lezing: Zoolang de classis Amsterdam nog niet afzonderlijk vergadert, wordt, wegens de reisgelegenheid, Amsterdam als vergaderplaats aangewezen, tenzij de classis anders bepale.

Wordt besloten, dat de volgende vergadering te Amsterdam zal worden gehouden.

Bussum vraagt inlichting naar aanleiding van Art. 57 K. O., inzake het presenteeren ten Doop. Wordt opgemerkt, dat de vader daar niet tegenover de moeder, maar tegenover een vreemde wordt gesteld, dat het presenteeren niet bestaat in het ten Doop houden, maar in het aangeven tot en het beantwoorden van de vragen bij den Doop. In middelmatige dingen wordt geraden, geen inbreuk te maken op de vrijheid van een Christenmensch.

Naarden acht, dat Art. 13 K. O. de oprichting van een pensioenfonds wenschelijk maakt, en vraagt of deze vergadering daartoe de eerste stappen niet kan doen. Wordt geantwoord, dat de K. O. in Art. 13 spreekt van de verplichting, die elke kerk heeft, om de dienaars die haar gediend hebben, als zij onbekwaam worden tot oefening van hun dienst (gelijk ook hunne weduwen en weezen) te verzorgen. Niet de classes als zoodanig zijn daartoe geroepen. Mocht de kerk van Naarden in deze zaak gerijpte denkbeelden hebben, dan zal de classis gaarne van die zijde nieuwe voorstellen daaromtrent ontvangen.

Overeenkomstig het besluit van de vorige vergadering wordt de volgende vraag voor de Synode, die in Juni zal samenkomen, gesteld: Of het ook raadzaam is dat, hangende den nood der kerk, door de classes eenige broeders worden uitgenoodigd, om desgevraagd zonder stoornis van hunne ambtsbezigheden tijdelijk de vacante kerken met een stichtelijke toespraak te dienen.

De kerk van Huizen acht het noodig, dat de kerken bij het uitnoodigen van voorgangers meer letten op art. 13 van de Prov. Regeling, waarin gezegd wordt, dat de kerken het voorts zoo spoedig mogelijk daarheen leiden, dat bij de samenkomsten der gemeente bijbellezingen of oefeningen slechts gehouden worden door degenen, die hier of elders classicaal onderzocht zijn omtrent leer en leven en bekwaamheid.

Aan een broeder, die hulp vraagt bij het voortzetten zijner studiën, zal worden bericht, dat bij den tegenwoordigen nood der kerken de classis bezwaar ziet vooralsnog over te gaan tot formeering van een studiefonds.

De verzoeken om examen volgens Art. 8 K. O. en volgens Art. 13 Prov. Regeling, worden verzonden naar de deputaten tot voorbereiding van classicale examina.

Wordt besloten de predikatiën, geëischt in Art. 41 K. O., uit te stellen om de examina, die bijna op alle vergaderingen worden afgenomen.

De punten in het laatstgenoemd artikel voor iedere vergadering vastgesteld, worden behandeld.

Op de vraag: Hoe te handelen met een lid der kerk, dat ten Avondmaal wenscht te gaan, maar wiens verstandelijke vermogens zoo gering zijn, dat het niet lezen en niet geregeld antwoorden kan? wordt gezegd, dat er op den wensch gelet en daarbij onderzocht moet worden of er genoegzame bewustheid is.

De kerken worden dringend vermaand om de collecten voor de proceskosten geregeld te houden, gelijk zulks door schier allen gedaan werd, en de offers, die daardoor van haar geëischt worden, niet te beschouwen als een last, maar als een eer. Immers proceskosten zijn thans wat vroeger verbeurdverklaring en later boeten waren en behooren mede tot ons geringe lijden om 's Heeren wil.

De vergadering wordt te 4 ure door den praeses met dankgebed gesloten.

Zending.

Een nalezing.

Zeer opmerkelijke dingen hebben de laatste tijden op het gebied door ons besproken gebracht.

»Toen Belgiës koning, ongetwijfeld met goede en eerlijke bedoelingen, den Congo Staat had gesticht, kwamen, zegt het aangehaald geschrift, vertegenwoordigers van Europa's Staten bijeen, *in naam* om over de belangen van het nieuwe rijk te spreken; naar *de uithomst te oordeelen*, hoe, zonder het met elkaar te kwaad te krijgen, het haantje te plukken. o, Hoe deftig werd daarbij de schijn van edelmoedigheid bewaard! En toch, »de handel", de »volkomen vrijheid van *in alles* handel te drijven" was, alsof zij als beschaafde Arabische slavenhalers bijeen waren, de Alpha en de Omega van al hunne beraadslagingen. Dachten de onder het voorzitterschap van Prins Bismarck bijeen zijnden er ook maar een oogenblik aan, om in een hun niet behoorend land in het belang van den armen Afrikaan als wetgevers op te treden? Immers neen! Van de 14 leden van het congres waren er niet meer dan vier, en tot hunne eer en de eer van hun land blijve het gedacht, die toonden voor de bevolking hart te hebben. Zij waren: John. A. Karsen, voor de Vereenigde Staten; Graaf de Launay, voor Italië; Sir Edward Malet voor Groot-Brittannië, en Graaf van der Straten, vertegenwoordiger van Koning Leopold, voor België.

Nederland, dat de eerste handelsstaat geweest is, die zijne handelschepen tot het stelen van negers als slaven leende; dat in onze West-Indiën den Hernhutters enkel invloed toeliet op de slaven voor zooveel dit 't belang hunner eigenaars was, maar als Staat noch Kerk ooit iets voor zijn slachtoffers deed; dat in Noord-Amerika het voorbeeld gaf, om door zijn vuurwater de onnoozelen te onderwerpen en uit te roeien; dat na het Duitsche keizerlijk het meest misdadig is in het verwoesten van Afrika door een drank zoo slecht en giftig, dat hij den naam van »doodkistenvernis" heeft verkregen; heeft door zijn vertegenwoordiger Van der Hoeven, al was het minder onbeschaamd dan Duitschlands vertegenwoordigers dit deden, zich enkel bezorgd voor beperking van zijn drankhandel getoond.

Hoe van Duitsche zijde gepleit werd, toone één voorbeeld. »De drankhandel moest volkomen vrij zijn, in spijt van al het verzet en de beden der Inlandsche vorsten, als ... het gereede middel om den negers de waarde en de beteekenis van den handel te leeren." Wonder is het, dat de afgevaardigde er als opheldering niet bijvoegde: »evenals in onze Christelijk beschaafde landen de bordeelen aan jonge menschen de waarde en de beteekenis van het huwelijk leeren kennen!" Deze toelichting, al was ze voor onze Christelijke beschaving niet vleiend, zou, wie kan het ontkennen, volkomen juist en logisch zijn geweest.

Van hunne woordenpraal ontdaan, beteekende het dringend advies der vertegenwoordiging van Nederland, Duitschland en Frankrijk: »dat hunne regeeringen, (helaas, in overeenstemming met den geest van Staat en Kerk), ongezind waren, om zich in 't minst te laten beperken door eenige wetgeving of verdrag, die hun drankhandel perken stelde of daardoor toezicht verkreeg."

Wie zal in het algemeen lofredenaar van Engelands Staatkunde willen zijn; maar bij deze gelegenheid was zij onberispelijk en had in Sir Edward Malet een vertegenwoordiger, wiens woord zijn vaderland en niet minder hem zelven tot blijvende eere is.

Toen de eerste zitting door Prins Bismarck (in Duitschland door zijne branderijen een zeer belanghebbende in den kring, die jaarlijks meer Hamburgsfoesel naar Afrika zendt dan alle andere landen te zamen 1) stond Sir Malet op en zeide: „Ik moet na het gehoorde opmerken, dat het feit niet uit het oog mag worden verloren, dat naar het oordeel der Britsche regeering de belangen van eigen handel niet het uitsluitend onderwerp der beraadslagingen dezer Conferentie behooren te zijn.

»Terwijl het een gewenschte zaak is, dat de Congostreek een veilige wereldmarkt worde, mag het belang der inboorlingen niet buiten rekening gelaten.

»En nu zouden de inboorlingen ontegenzeggelijk meer verliezen dan winnen, indien de handel, zonder eenige redelijk toezicht, tot het meest willekeurig bedrijf kon ontaarden. Ik voed het vertrouwen, dat zulke maatregelen zullen worden beraamd, die allen wettigen handel beschermend niet minder de beschaving der inlanders en de uitroeiing der gruwelen van den slavenhandel zullen bedoelen.

»*Ik moet met nadruk wijzen op het feit, dat de inboorlingen op deze Conferentie niet vertegenwoordigd zijn, en dat, niettegenstaande niemand als vertegenwoordiger hunner belangen in ons midden is, nochtans de besluiten van deze vergadering voor hen van de hoogste aangelegenheid* (lees: belang) *zijn.*"

»Het beginsel, waarbij op de goedkeuring en steun van hare Britsche Majesteit kan gerekend worden, zal zijn het bevorderen van een wettigen handel, met waarborg der gelijkstelling van alle natiën en *van de welvaart der inboorlingen.*"

o, Hoe weinig was er in de overige beraadslagingen te bemerken, dat te Berlijn belijders samen waren van Hem, die zeide gekomen te zijn om het vorlorene te zoeken, en die scheidende zijnen discipelen beval: »Predikt het Evangelie (de blijde boodschap) aan alle creaturen" (en creaturen zijn toch ook Afrika's inboorlingen; zie ook Gal. 3:27, 28 en Col. 3:11.) Het was te Berlijn niet een pogen om God en den Mammon te gelijk, maar om enkel en bij uitsluiting Bacchus en den Mammon te dienen."

Ook op het door ons vermeld schrijven des Emirs van Nupe vestigt dit geschrift de aandacht, dat voor wie begrijpt wat dezer dagen geschiedt en voorbereid wordt uitnemende wenken bevat, al spreekt het hier en daar wellicht wat al te sterk. Verdere uitweiding gedoogt ons bestek niet. Wat we opmerkten is trouwens voldoende gestaafd. Er is een strijd begonnen, waarin de sterke drank en het Evangelie tegenover elkander komen te staan. Daarmeê heeft elk die in de Zending arbeidt, te rekenen, tenzij dan dat hij zijn planting gedood, de verwachte vrucht wil vernietigd zien.

HOOGENDIJK.

Buitenland.

Frankrijk. De lijnen tusschen »Evangelisch" en »liberaal" van lieverlede uitgewischt.

Er is in de Fransche Gereformeerde staatskerk eene partij, die zich »de Evangelische" noemt. Verreweg het grootste deel der Gereformeerden daar te lande wil bij de Evangelischen ingedeeld worden. Daartegenover staan de »liberalen", tegen welke men zich in 1872 schrap zette. In dat jaar werd de laatste officieele synode gehouden, in die synode triumfeerden de Evangelischen en stelden de z.g. „Déclaration de foi" op, die voortaan als formulier van eenigheid dienst moest doen, Om de besluiten der synode van 1872 ten uitvoer te brengen, was het noodig, dat een nieuwe synode samenkwam; doch hiertoe weigerde de regeering hare medewerking, uit vrees dat door de Evangelische meerderheid maatregelen zouden genomen worden, om hen, die de korte »Déclaration de foi" niet beaamden, kerkelijk te behandelen. Een verbitterende strijd is daarop gevolgd, waarbij de Evangelischen schijnbaar voortdurend wonnen, wanneer men enkel het oog vestigt op den opgang die aanvankelijk „de officieuse synodale organisatie" maakte. Doch al sloten zich velen daarbij aan en al werden de rijen der liberalen gedund, toch heeft ten slotte de liberale partij de overhand gekregen. Niet dat men openlijk tot haar overliep, maar omdat de orthodoxe of Evangelische partij van lieverlede en steeds duidelijker in het vaarwater der liberalen is terechtgekomen. Behalve een alarmkreet van een ouderling, die de redactie van de *Eglise libre* niet eens in zijn blad wilde opnemen, maar bij wijze van bijvoegsel liet drukken, opdat helder zou uitkomen, dat zij de verantwoordelijkheid van dat stuk niet voor haar rekening nam, is schier geen enkele klacht daarover vernomen. Integendeel wordt in het orgaan der Fransche Gereformeerden dat den meesten invloed heeft, de *Eglise Libre*, met de grootste kalmte betoogd, dat de tijd gekomen is om zich weer met de liberalen te verbroederen, daar men toch nader tot elkander gekomen is. Als een bewijs hoe ver de Fransche orthodoxie reeds verliep, willen wij mededeelen wat daaromtrent in het nummer van 7 Maart in genoemd orgaan te lezen stond. Een zeker predikant Ducasse schrijft daarin het volgende:

»Gode zij dank heeft de Evangelische partij niets positiefs Christelijks prijsgegeven. Voor haar is de Bijbel het document gebleven van de authentieke openbaring Gods; Jezus bleef de gave Gods, het levend wonder en het middelpunt der geschiedenis, de heilige en rechtvaardige, die alleen vermocht zich vrijwillig te beladen met de zonde der menschheid en daarvoor een voldoende verzoening aanbood; wiens zelfopoffering (sacrifice) en kruis alleen aan de gelooovigen verooorloven in een nieuwe genadebedeeling te komen, waarin zij den voorsmaak genieten van de voorrechten van het kind van God, waarin zij worden bewaard door de gemeenschap en de liefde van God, ook al leeren zij de zonde steeds dieper inzien. Die Heiland is het, die den dood heeft overwonnen en wiens Geest, vereenigd met dien van den Vader, ons uit den hemel komt heiligen en troosten. Hij is ons dus nog steeds de Christus van den apostel, »gestorven voor onze zonden, opgewekt tot onze rechtvaardigmaking".

Toch is de theologische gedachtengang in den boezem onzer partij aanmerkelijk gewijzigd onder den invloed van de critiek en de uitlegkunde. Steeds minder verwart men Bijbelvergoding (Biblicisme) met Christendom. Gelijk het betaamde, heeft men de verschillende boeken des Bijbels geordend naar den raad van inspiratie en naar de plaats die zij in de huishouding des heils innemen, naar het gezag van Hem, die alleen het levende Woord is.

De Godheid van Christus, die ongeschonden gehandhaafd is, werd daarom toch beschouwd uit een meer ethisch, meer menschelijk gezichtspunt, dat haar meer aannemelijk voor de moreele conscientie maakt. De verlossing en de verzoening zijn nauwer verbonden aan de zielkundige en zedekundige begrippen. Het hart en de geest gaan hier boven de letter van de formules uit en weten een waar voedsel te vinden."

Wat de liberale partij betreft, zegt de heer Ducasse, dat haar vurigste aanhangers onder de predikanten haar verlaten hebben, om een loopbaan in de journalistiek, de staatkunde of in de magistratuur te zoeken. »De liberale predikanten die in de kerk bleven, begonnen in te zien, dat men met critiek de kudde niet kon voeden. Om hun gehoor te houden, moesten zij iets meer geven dan een dor rationalisme en koud wijsgeerige bespiegelingen. Zij die waarlijk herders waren, hebben gebeden en gezocht; het godsdienstig, zedelijk en Christelijk gevoel heeft hun nooit ontbroken. Zouden onder die omstandigheden de leer, de persoon en het werk van Christus, die zoo nauw met elkander vereenigd zijn, als leden van hetzelfde organisme, zich niet steeds met meer aandrang aan de conscientie dier broeders voordoen? Geen onoverkomelijke slagboom verwijdert ons meer van die broeders, er is tusschen ons en hen slechts een verschil van nuance.

Wat staat er dan nog in den weg? De geloofsbelijdenis van 1872. Doch dit kan geen hinderpaal zijn om met de liberalen te verbroederen. Die geloofsbelijdenis (bestaande uit weinige regels, niets specifiek Gereformeerds bevattende) heeft slechts een moreele beteekenis, en ieder is individueel vrij om haar uit te leggen, en is in zoover aan haar gebonden. Het is een vaandel, waaronder wij onze gelederen kunnen aaneensluiten; het is eene uiting van haar geloof, die de kerk aan de aandacht van al hare kinderen kan aanbevelen en meer in 't bijzonder aan de predikanten, die geroepen zijn om te leeren en te vermanen. De liberalen zijn toch geen voorstanders van onbeperkte leervrijheid?"

Zoo gaat de heer Ducasse voort en zegt ten slotte, dat de jongeren de verbroedering der Evangelischen en liberalen maar moeten uitwerken, daar de ouderen moeilijk op hun verleden kunnen terugkomen en daarom jeugdiger krachten maar moeten laten begaan.

De redeneering van den heer Ducasse bewijst zonneklaar, dat het pleit in de Gereformeerde staatskerk door de liberalen gewonnen is. Er is tusschen Evangelischen en liberalen slechts een verschil van graad. De Evangelischen zijn nog zoover niet afgezakt op de baan van ontkenning van alles wat de kerk van alle tijden beleden heeft. Duidelijk loochent de heer Ducasse het stuk van de inspiratie der Schrift, van de verzoening, van de persoonlijkheid van den Heiligen Geest, van de twee naturen van Christus enz. enz. En volkomen terecht beweert hij, dat hetgeen hij neerschrijft het gevoelen is der Evangelischen. Daarmede is niet gezegd, dat alle Evangelische leeraars, ambtsdragers en leden het met zijne stellingen eens zijn, doch over het algemeen genomen sprak hij uit wat in den boezem der zich noemende orthodoxen leeft.

Hoe jammerlijk is de toestand in Frankrijks Gereformeerde kerken! Ons is niet één Fransch godgeleerde van eenigen naam bekend, die tegenover den steeds wassenden stroom van het ongeloof de banier van Gods Woord omhooghoudt. En dan willen zij, die op alle punten tot het modernisme of liberalisme neigen, nog beweren, dat zij de mannen zijn, geschikt om aan het Roomsche Frankrijk het Evangelie te brengen! Is het te verwonderen, dat bij zulk een stand van zaken er wel telkens gemeld wordt, dat hier of daar een z.g. evangelist op een plaats spreekt en vele hoorders heeft, doch dat het getal van hen die zich aan een der Gereformeerde kerken in Frankrijk

1) Voor zooveel officieel bekend, verzendt naar West-Afrika jaarlijks:

Duitschland	39.115,210 liter.
Nederland	3,045.730 »
Groot Brittannië	1,556,920 »
Frankrijk	1 629.720 »
Amerika	3,688 250 »
	51,035,830 liter